

Egyházas-nagyberzsényi **Berzsényi Dániel**
(Egyházashetye, 1776. május 7. – Nikla, 1836. február 24.)
magyar költő.

Életpályája:

1788 őszén tizenkét évesen megkezdte tanulmányait a Soproni Evangélikus Líceumban. Hét évet töltött ott, hosszabb-rövidebb megszakításokkal. Bár sosem fejezte be tanulmányait, a soproni évek mély benyomást tettek rá. Sok könyvet olvasott a kor fontos tárgyaiból, a latin és a német nyelvet kiválóan megismerte. A Líceumban többek között Kis Jánossal együtt alapító tagja volt a Nemes Magyar Társaságnak, az első magyar nyelvű diák önképzőkörnek. 1795-ben rövid ideig Keszthelyen önkéntes katona. Az MTA tagja (r. 1830. nov. 17.).

Munkássága:

Berzsényi ideje nagy részét a tudományoknak szentelte, amint ezt számos tanulmánya is mutatja. Kiadta az „A versformákról” című művét, majd 1829 és 1834 között „Kritikai levelek” -et is írt.

1830-ban a Magyar Tudományos Akadémia megalakulásakor annak igazgatótanácsa 1830. november 7-én első vidéki rendes tagjává választotta. Székfoglalóját 1833-ban adták ki „Poetai harmonistica” címmel. Ebben a tanulmányában a klasszicizmus esztétikai elemeit részesítette előnyben a romantikával szemben: e szerint a világban az egyetlen állandó dolog a harmónia. 1833-ban írta meg „A magyarországi mezei szorgalom némely akadályairól” című művét is, melyben jobb bánásmódot követelve a jobbágyoknak, síkra szállt a gazdasági reformok végrehajtásáért.

Költészetében a magyar nemesség életszemlélete és érzésvilága tükröződik, de feltűnnek benne a felvilágosodás gondolatai is. Lírájának művészi tetőpontját a napóleoni háborúk idején (1805-07) írt nagy hazafias ódái jelentik, melyekben figyelmeztetett a nemzetet fenyegető veszélyekre, és bátor helytállásra szólított fel. Költői leveleiben az ész és a tudomány hatalmát hirdette. Erőteljes, szuggesztív költői nyelve és stílusa a magyar romantikus líra legfontosabb előkészítőjévé tette.

Tudományos írásai és munkái:

- **Poetai harmonistica (1833):**

Ez a székfoglaló műve, amelyben a klasszicista esztétika jegyében a harmónia fontosságát hangsúlyozta a romantikával szemben.

- **A versformákról (1826):**

Ez a tanulmány az irodalmi formákról szól, és szintén a tudományos érdeklődését mutatja.

- **Kritikai levelek (1829–1834):**

Írásai sorozata, amelyekben irodalmi és esztétikai nézeteit fejtette ki.

- **A magyarországi mezei szorgalom némely akadályairól (1833):**

Gazdálkodással és mezőgazdasággal foglalkozó műve, amely a gyakorlati tudományok felé irányuló érdeklődését mutatja.

Tudományos elismerései:

A Magyar Tudományos Akadémia 1830-ban választotta meg vidéki rendes tagjává.